

Conținut tematic: *DESCRIPTORII*

Psihologie judiciară 1

- Modulul I.** Actul infracțional din perspectivă „exploratorie” (experiență anglo-saxonă în materia criminalilor în serie) – exemplificări pe cazuistică specifică infracțiunilor cu mobil sexual.
- Modulul II.** Personalitatea infractorului – particularități tipologice – factori conjuncturali – situație declanșatorie – cuplul penal „victimă-agresor” – trecerea la act.
- Modulul III.** Mărturia și martorul sub exigențele psihologiei judiciare (algoritmul identificării, aprecierii și coroborării/evaluării forței probante în materie testimonială).

Psihologie judiciară 2

- Modulul I.** Analiza psihologică a interogatoriului judiciar (strategii psihotactice de interogare).
- Modulul II.** Psihologia judecății (psihologia contradictorialității din perspectiva aflării adevărului) și Psihologia apărării – Avocatul – Personalitate în templul justiției.
- Modulul III.** Psihologia comportamentului simulat (matricea infracțională versus matricea morală, tehnica „lie detector” etc.).

Psihologie judiciară 3

- Modulul I.** Eroarea judiciară – disfuncții de interpretare și evaluare.
- Modulul II.** Conduite disfuncțional-dizarmonice psihic (suicid, agresivitate, responsabilitate, discernământ etc.).

Psihologie judiciară 1

Sem I, Modulul I. Actul infracțional din perspectivă „exploratorie” (experiență anglosaxonă în materia criminalilor în serie) – exemplificări pe cazuistică specifică infracțiunilor cu mobil sexual:

- 1.1 „Scena crimei” – perspectivă psihologică asupra interpretării comportamentelor umane cu finalitate criminogenă.
- 1.2 Personalitatea făptuitorului și „amprenta” sa psihocomportamentală; analiza conceptelor „profililing-crime” și „serial killer”.
- 1.3 Componenta psihologică: motivul și rațiunea infractogenă, sarcinile psihologului criminalist, cooperarea cu specialiștii investigațiilor judiciare.

Activități seminareale: – parțial adaptabile on line

Seminariile se vor desfășura pe baza: ***susținerii de referate*** (ex. de teme: „Moduri de operare și comportamente criminogene la tipul de criminal dezorganizat”, „Profil de personalitate caracteristic făptuitorului de tip organizat”, „Indici orientativi și aspecte practice vizând amprenta psihocomportamentală a criminalilor în serie” etc.); ***lucrări practice*** (ex.: Analiza modurilor de operare „acțiunea șapte T” – cazuri de tâlhării în locuințe, București 1986 (urmate de două omoruri) – Să se identifice datele caracteristice și să se stabilească profilul de personalitate al tâlharilor în

serie; – Să se identifice urmele și să se sugereze ipoteze cu grad ridicat de identificare a făptuitorilor); **vizionări de casete video din spețe reale soluționate definitiv; analize de dosare** (studiul declarațiilor, proceselor verbale, confruntărilor etc.) – identificarea aspectelor psihologice intrinseci elaborării planurilor și strategiilor poligraf; **studiul planșelor foto, schițelor și a altor activități de interes operativ în cauze.** – după caz, specialist invitat.

Bibliografie obligatorie:

1. Verngn J. Geberth, **„Practical Homicide Investigation, Tactics, Procedures and Forensic Techniques”**, Taylor-Francis Group New York 2006 – cpt. „Criminal personality Profiling”;
2. Tudorel Butoi, **„Criminali în serie”** – psihanaliza crimei – Editura Phobos, București 2004;
3. Tudorel Butoi, **„Femei ucigașe”**- Editura Phobos, București 2001;
4. Tudorel Butoi și Ioana Teodora Butoi, **„Tratat universitar de psihologie judiciară – teorie și practică”**, Editura Phobos, București 2004.

Sem I, Modulul II. Personalitatea infractorului – particularități tipologice – factori conjuncturali – situație declanșatorie – cuplul penal „victimă-agresor” – trecerea la act -

- 2.1. Trăsături, tipuri și comportamente ale personalității, tipologia lui C.S. Jung; pragul delincvențial și ecuația personală a trecerii la act (Jean Pinatel); „Legea secvenței temporale” – Mawrer-Eysenck;
- 2.2. Personalitatea infractorului recidivist;
- 2.3. Cuplul penal victimă-agresor (identificarea agresorilor și autoprotecția victimală);
- 2.4. Strategii preventive și contracararea victimizării;
- 2.5. Victima – sursă orientativă în conturarea de versiuni, ipoteze și cerc de bănuiri.

Activități seminariale: – parțial adaptabile on line

Seminariile se vor desfășura pe baza: **susținerii de referate** (ex. de teme: „Nucleul personalității criminale în concepția lui Jean Pinatel”, „Pragul delincvențial în concepția lui Jean Pinatel”, „Explicații psihocomportamentale din perspectiva fenomenului recidivei – Mawrer – Eynseck”, „Cuplul penal Victimă-agresor din perspectiva potențialului de receptivitate victimală” – vezi concepția lui Mendhelson, „Victima – sursă orientativă în conturarea de versiuni, ipoteze și cerc de bănuiri” etc.); **studii de caz** (victimizări în diverse ipostaze: minori, femei, persoane în vârstă); **dezbatere interactive** – specialist invitat – aplicații ale sistemului probațiunii în materia protecției victimei și reinserției sociale a **infractorului** – **vezi Legea 211/24 mai 2004**; **analiza conceptului de justiție restaurativă vis-à-vis de justiția retributivă** – **după caz, specialist invitat.**

Bibliografie obligatorie:

1. Tudorel Butoi și colectiv, **„Victimologie – curs universitar – cuplul penal victimă-agresor”**, Editura Penguin Book, București 2004;
2. Tudorel Butoi, Ioana Teodora Butoi, **„Tratat universitar de psihologie judiciară – teorie și practică”**, Editura Phobos, București 2004;
3. Emilio Mira y Lopez, **„Manualul de psihologie juridică”**, Editura Oscar Print, București 2005, cpt. XI/XIII.

Semestrul 1, Modulul III. Mărturia și martorul sub exigențele psihologiei judiciare (algoritmul identificării, aprecierii și coroborării/evaluării forței probante în materie testimonială)

- 3.1. Psihofiziologia formării mărturiei (de la evenimentul judiciar la elementul testimonial) – (eveniment judiciar – recepție – decodare – memorare – redare – element testimonial);
- 3.2. Elemente disfuncțional-perturbatoare pe parcursul formării realității testimoniale – vezi filtrul obiectiv și filtrul subiectiv;
- 3.3. Izvorul sursei mărturiei;
- 3.4. Psihologia jurământului – simulare și disimulare pe terenul mărturisirii (psihologia minciunii);
- 3.5. Situații speciale: iluziile din perspectivă senzioperceptivă; minorul și minoratul din perspectiva probei testimoniale; martorul mincinos etc.;
- 3.6. Mărturia din perspectivă evaluativă: structuri caracteriale ale martorului și mediului de proveniență; mentalități, cutume, obiceiuri; mărturia din perspectiva interpretării rațional/logice – deducții, inducții, analogii, interpretări, simultaneitate, contradictorialitate, concordanțe-aglutinări, omisiuni etc.; impact emoțional afectiv;
- 3.7. Martorul între vulnerabilitate și protecție (protecția martorului – exigență complexă a justiției contemporane) – (vezi: Italia 1991, Suedia 1992).

Activități seminariale: – parțial adaptabile on line

Seminariile se vor desfășura pe baza: **susținerii de referate** (ex. de teme: „Problematika psihofiziologică a iluziilor în recepția evenimentului judiciar”, „Martorul de rea-credință – indici orientativi (mimico-gesticulari) asupra simulării”, „Psihologia martorului minor”, „Forța probantă a mărturiei judiciare în contextul coroborării” etc.); **analize de spețe**, rolul declarațiilor de martor în evidențierea adevărului; **dezbatere interactive** – ex.: „Posibilități, limite și modalități de mărturie”, „Subiectiv și obiectiv în evaluarea mărturiei” (spețe exemplificative); **specialist invitat; vizionări de casete**, analiza planșelor foto în fixarea și evidențierea elementelor testimoniale probatorii; test de verificare (neanunțat).

Bibliografie obligatorie:

1. Aurel Ciopraga, „Evaluarea probei testimoniale în procesul penal” Editura Junimea, Iași 1982;
2. Tiberiu Bogdan, „Probleme de psihologie judiciară”, Editura Științifică și Tehnică, București 1986;
3. Tudorel Butoi și Ioana Teodora Butoi, „Tratat universitar de psihologie judiciară – teorie și practică”, Editura Phobos, București 2004.

Psihologie judiciară 2

Semestrul II, Modulul I. Analiza psihologică a interogatoriului judiciar (strategii psihotactice de interogare)

- 1.1. Comunicarea non-verbală – reguli tactice specifice raporturilor de opozabilitate și confruntare;
- 1.2. Strategii psihotactice de interogare;
- 1.3. Sondarea sentimentului de vinovăție;

- 1.4. De la refuzul recunoașterii la vinovăție – contracararea atitudinilor de rezistență în interogatoriu;
- 1.5. Interogatoriul psihanalitic (mecanisme operaționale și terminologice în psihanaliză);
- 1.6. Siguranță și nesiguranță pe terenul interogatoriului (duplicitate-simulare); minciună versus adevăr; manipulare și coerciție; tehnici investigative (sugerarea mărturisirii – invalidarea juridică a falselor recunoașteri);
- 1.7. Intimitate, miză și risc din perspectiva „interogatoriului investigativ”.

Activități seminareale: – selectiv adaptabile on line

Seminariile se vor desfășura pe baza: **susținerii de referate** (ex. de teme: „Psihologia interogatoriului încrucișat”, „Reactivarea mimico-gesticulară (emoția din perspectiva indicilor orientativi asupra simulării)”, „Disfuncționalități în interogare (sugestie-manipulare), responsabile unor erori judiciare” etc.); **vizionări de casete**, analiza declarațiilor învinuiților și inculpaților; **analize de caz; dezbateri interactive; specialist invitat; investigația poligraf** (analiza de diagrame – inclusiv mărturisirile post-test).

Bibliografie obligatorie:

1. Tudorel Butoi, „Interogatoriul – psihologia confruntării în procesul judiciar”, Editura Pinguin Book, București, 2004;
2. Tudorel Butoi și Ioana Teodora Butoi, „Tratat universitar de psihologie judiciară – teorie și practică”, Editura Phobos, București, 2004;
3. Tudorel Butoi, „Psihologia interogatoriului judiciar” Editura Enmar, București, 2002;
4. Constantin Aionitoaiei și colectiv, „Tratat practic de criminalistică”, Editura Carpați, București, 1997.

Semestrul II, Modulul II.

A. Psihologia judecății (psihologia contradictorialității din perspectiva aflării adevărului)

- a.1. Implicații psihologice asupra rolului activ al judecătorului în „arbitrarea duelului acuzare-apărare”;
- a.2. Psihologia imparțialității și echilibrului;
- a.3. Psihologia intimei convingeri;
- a.4. Exigențe morale, exigențe profesionale și exigențe legale în deliberarea asupra pricinii: deliberarea – opinia separată (problematica psihologică).

B. Psihologia apărării – Avocatul – personalitate în templul justiției

- b.1. Talent și vocație în arta avocatului;
- b.2. Inteligența în arta avocatului;
- b.3. Moral și imoral pe terenul apărării;
- b.4. Avocatul profesionist și strateg: persuasiune – sugestie – transparentă; comunicare în raporturile interpersonale (manipulare mentală); influențarea convingerii intime; pledoaria (argumentare – persuasiune, talent, improvizație, inspirație, știință).

Activități seminareale: – selectiv adaptabile on line

Seminariile se vor desfășura pe baza: **susținerii de referate** (ex. de teme „Psihologia duelului judiciar acuzare-apărare”, „Psihologia intimei convingeri, deliberării și opiniei separate”, „Psihologia actului moral și bune credințe pe terenul apărării – pledoaria între psihologic și

rațional între artă și știință” etc.); **recenzii în materie; studii de dosare soluționate definitiv; studii de rechizitorii; studii asupra pledoariilor; studiile motivării hotărârilor judecătorești** etc.

Bibliografie obligatorie:

1. Tudorel Butoi și Ioana Teodora Butoi, „Tratat universitar de psihologie judiciară – teorie și practică”, Editura Phobos, București 2004;
2. Iolanda Eminescu, „Procese judiciare celebre”;
3. I. Manolescu, „Arta apărării”
4. Mircea Duțu, „Dreptul la tăcere”, Editura Economică, București, 2005;
5. Mircea Duțu, „Recunoașterea vinovăției și negocierea pedepsei”, Editura Economică 2005.

Semestrul II, Modulul III. Psihologia Comportamentului simulat (matricea infracțională versus matricea morală, tehnica „lie detector” etc.)

A. Fundamentarea științifică

- a.1. Simptomica comportamentului simulat (aparent-inaparent) pe terenul duplicității;
- a.2. Vinovăția ca atitudine psihică și realitate juridică – matricea infracțională (culpabilizatoare);
- a.3. Exprimarea aspectului inaparent în comportamentul simulat (indicatori verbali, motori și fiziologici ai conduitei simulate în expresie aparentă – semnificația și sensul stimulilor declanșatori ai emoției).

B. Tehnica investigației „lie detector”

- b.1. Scurt istoric asupra evoluției detecției comportamentale simulate;
- b.2. Investigația poligraf (tactică, tehnică, metodologie);
- b.3. Identificarea indicilor orientativi asupra simulării;
- b.4. Interpretarea și evaluarea modificărilor în traseele diagramelor poligraf;
- b.5. Concluziile elaborărilor poligraf din perspectiva forței probante.

Activități seminariale: – selectiv adaptabile on line

Seminariile se vor desfășura pe baza: *susținerii de referate și dezbaterii interactive* (ex. de teme: „Exprimarea comportamentului inaparent (mimico-gesticular) – indici orientativi”, „Statutul științific al fundamentării tehnicii poligraf – reactivitatea psihocomportamentală” etc.); *vizionarea activităților de teste poligraf* (examinări reale); *studii de diagrame poligraf* (spețe reale); *asimilarea algoritmului de identificare a modificărilor de trasee și evaluarea diagramelor* (spețe reale); *deprinderea interpretării concluziilor rapoartelor de constatare tehnico-științifică poligraf* – testul poligraf probă sau indice orientativ?. După caz, expert invitat

Bibliografie obligatorie:

1. John Reid, Fred Inbau, „Truth and Deception”, Editura Baltimore, S.U.A. 1996;
2. Tudorel Butoi, „Crima sub lupa detectorului de minciuni”, Editura Mihaela Press, 1998;
3. Tudorel Butoi și Ioana Teodora Butoi, „Tratat universitar de psihologie judiciară – teorie și practică” Editura Phobos, București, 2004;
4. Tudorel Butoi, Ioana Teodora Butoi, „Psihologia interogatoriului judiciar”, Editura Enmar, București 2002.